

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

STAGIAIRS: GOEDKOPE WERKKRACHTEN?

Verlenging
eindeloopbaan-
regelingen in zicht

Binnenkort een
einde aan de
stijgende rentes?

Made in Belgium:
verf van Colora

West-Vlaanderen
ACV zet belang van
index in de verf

Een vroeg Pasen?

→ Foto ID / Frederiek Vande Velde

Op 9 april vierden christenen Pasen. Het feest van de verrijzenis. Dat is de sociale partners blijkbaar ook niet ontgaan. Die Groep van 10, het symbool van het sociaal overleg in België, is al tot treurens toe doodverklaard. Deze winter nog, toen het loonoverleg spaak liep op de loonnormwet die alle onderhandelingsmarge voor betere lonen wegsnijdt.

Toch koos het ACV ervoor om niet bij de pakken te gaan zitten. Want de interprofessionele cao's rond landingsbanen en SWT lopen af in juni. Kleine aanvullende pensioenen worden vaak nog helemaal opgepeuzeld door de bijdrage voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering. De minimumlonen moeten hoger.

Op 15 maart kwamen we met de werkgevers, na een calvarietocht, tot een ontwerpakkkoord. De verrijzenis als het ware, een vroeg Pasen. Voor de landingsbanen konden we voor de

doelgroepwerknemers in maatwerkbedrijven zelfs een soepelere regeling afspreken, want deze mensen halen zelden de loopbaanvereiste.

Natuurlijk, onderhandelen is ook toegeven. Op vraag van de werkgevers wordt het systeem van relance-overuren verlengd. Dat is met minder enthousiasme van onze kant, flexibiliteit is al te ver doorgeslagen. Tegelijkertijd horen we ook van de collega's op de werkvloer dat deze vrijwillige relance-overuren te verkiezen zijn boven flexi-jobs waar steeds meer mensen hun toevlucht in moeten zoeken om noodgedwongen bij te verdienen.

Het is nu aan de achterban van vakbonden en werkgeversorganisaties om dit ontwerpakkkoord te beoordelen. Dat is een belangrijke eerste stap. Maar dan volgen er nog. De regering zal moeten meewerken om het ontwerpakkkoord tijdig uit te voeren. Dat is niet vanzelf-

sprekend in het huidige wispelturige politiek klimaat. En daarna wil het ACV snel schakelen naar sectoronderhandelingen. Om werk te maken van problemen waar mensen mee kampen. Door te zorgen dat zoveel mogelijk mensen de koopkrachtpremie krijgen bijvoorbeeld. We zijn misschien niet de luidste roepers. Maar in echt vakbondswerk, dicht bij onze mensen, voor onze mensen, daar is het ACV de beste in. En dat zullen we de komende maanden opnieuw bewijzen. ■

Marc Leemans,
Voorzitter ACV

~ Meer over het ontwerp van sociaal akkoord op pagina 5

Kort.

NIEUWE REGELS TIJDSKREDIET ACV naar rechtbank

Werknemers die deeltijds werken kunnen sinds vorige maand geen nieuwe aanvraag meer doen voor een halftijds tijdskrediet. Voortaan moet een werknemer daarvoor immers minimaal een jaar voltijds hebben gewerkt. Deeltijdse werknemers hadden eerder al geen recht op het één vijfde tijdskrediet, waardoor een volledig tijdskrediet nu nog hun enige optie is. Nochtans is het deeltijdse tijdskrediet vaak een goede manier om de combinatie van werk en gezin haalbaar te houden.

Vooraf vrouwen ondervinden nadeel van de nieuwe regels. Zij nemen immers maar liefst 79 procent van het deeltijdse tijdskrediet (buiten landingsbanen) op. Het ACV trekt samen met Femma en met de andere vakbonden naar de Raad van State om deze nieuwe regeling aan te vechten. Zij vinden de besparingsmaatregel onaanvaardbare discriminatie. Het beroep wordt deze maand ingediend, maar een uitspraak valt wellicht pas volgend jaar. ■

HOGER LOON Nieuwe berekeningswijze voor bedrijfsvoorheffing

Sinds begin dit jaar wordt de bedrijfsvoorheffing op je inkomen anders berekend. Voortaan wordt de bedrijfsvoorheffing bepaald op basis van het werkelijk ontvangen belastbaar bedrag, en niet langer per inkomstenschijf van 15 euro.

De bedrijfsvoorheffing is een voorschot op de jaarbelasting. Werkgevers storten de voorheffing aan de overheid. Het bedrag wordt berekend op bruto bezoldigingen, na aftrek van de persoonlijke bijdragen aan de sociale zekerheid (RSZ). Dat bedrag is afhankelijk van een aantal factoren, zoals de

hoogte van je loon en je gezinssamenstelling.

De nieuwe berekeningswijze heeft een beperkte impact op het netto-inkomen, maar omdat ook de belastingschalen in 2023 sterk geïndexeerd werden, zitten er dit jaar grote verschillen op de bedrijfsvoorheffing in vergelijking met voorgaande jaren. Voor veel mensen was het nettoloon van januari merkbaar hoger dan dat van december. De nieuwe berekeningswijze zorgt er ook voor dat de promotieval – waardoor je bij een loonsverhoging soms netto minder overhoudt – deels wordt uitgewist. ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel ~ e-mail: info@visieredactie.be ~ Lezersbrieven lezers@visieredactie.be ~ Abonnementen jennifer.lavers@acv-csc.be - 02 244 32 81 ~ Verantwoordelijke uitgever Bart Vannetelbosch ~ Redactie Simon Bellens, Lies Van der Auwera, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Djoen Ariën, Lieven Bax, Sim Geerts, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen ~ Hoofdredactie An-Sofie Bessemans, Wim Troch ~ Vormgeving Gevaert Graphics ~ Druk Coldset Printing Partners ~ Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

Stagiairs betalen 1 031 euro om te mogen werken

Belgische jongeren die buiten een opleiding onbetaald stage lopen, leggen daar zelf gemiddeld 1 301 euro per maand aan toe. Ook stages als onderdeel van een opleiding brengen kosten met zich mee. Toch maken zulke stages een opmars. Daardoor blijft er ook minder tijd over voor studentenwerk om bijvoorbeeld de reiskosten naar de stageplek te kunnen betalen.

– Tekst Nils De Neubourg

1 301 euro kosten per maand om te mógen werken. Een doorsnee Belgische stagiair kijkt volgens het European Youth Forum tegen dat bedrag aan om een eerste werkervaring op te doen buiten een opleiding om. Het totale kostenplaatje loopt enorm op, zeker als de stage verschillende maanden duurt en het werk onbetaald is. En die onbetaalde stages zijn wijdverspreid. Een bevr-

ging onder jonge, Europese stagiairs toont dat ruim drie kwart niet betaald werd voor hun stage.

'Is je stage onderdeel van een officiële opleiding, dan is die bijna altijd onbetaald', geeft Nelis Jespers van Jong ACV aan. 'We zien trouwens dat stages steeds vaker deel uitmaken van een opleiding. Niet alleen meer in de klassieke zorgop-

leidingen zoals verpleegkunde. Bijna iedere professionele bachelor heeft tegenwoordig een stageonderdeel, zoals bijvoorbeeld de opleiding Communicatie.'

'Op universitair niveau is dat nog redelijk beperkt tot bijvoorbeeld artsen in opleiding, al worden zij vaak verplicht om werkweken tot 72 uren te draaien. Dat is zelfs helemaal wettelijk', vervolgt Jespers. Cynisch is dat er voor artsen in spe wel regels bestaan over dat hoge aantal stage-uren, maar dat voor heel wat andere stagiaires regels helemaal ontbreken. Zo ook voor een vergoeding. Daarvoor wordt er louter naar de stage-overeenkomst of -contracten gekeken. Jespers: 'In de praktijk zien we dat studenten vaak zelfs hun vervoerskosten moeten betalen.'

'Het gros van de vragen die wij bij Jong ACV ontvangen, gaat over de kosten die studenten moeten maken voor hun stage. Vooral omdat een groot deel onder hen

hun studentenwerk stopzetten om stage te kunnen lopen. Er zijn dus extra kosten én minder inkomsten.' Wie buiten een opleiding en dus op eigen initiatief een stage start, ontvangt dikwijls wel een of andere vergoeding. Maar ook die vergoeding blijkt zelden de echte kosten te dekken.

Mag het wel?

Aan de oorsprong van de kostelijke stages ligt een wettelijke leemte. Jespers: 'Het is in de wet niet duidelijk of onbetaald werk leveren eigenlijk wel mag, als stage of in een andere vorm. Voor wie wel een vergoeding ontvangt voor het stagewerk, zijn er trouwens ook geen heldere regels. Is de stagiair een werknemer? Een vrijwilliger? Voor ieder statuut zijn er andere regels.'

De Europese Raad tikte ons land vorig jaar nog op de vingers voor zogenaamde 'nepstages', waarbij jongeren onder het mom van een stage dezelfde arbeid doen als de werknemer. Volgens de instelling schenkt de Belgische arbeidsinspectie te weinig aandacht aan het oneigenlijk gebruik van stages. Op Europees niveau beweegt er de laatste jaren trouwens wel meer op dat vlak. 'Maar daarbij is het afwachten of ook echt tot duidelijke regels of er een minimumvergoeding komt en voor wie', besluit Jespers.

Ongelijkheid vergroot

Voor jongeren die zelf aangeven van betere komaf te zijn, zijn geneigd om een onbetaalde stage te aanvaarden, blijkt nog uit het onderzoek van European Youth Forum. Bij jongeren die het thuis niet breed hebben, is het tot acht keer minder waarschijnlijk dat zij een onbetaalde stage zullen of kunnen starten. 'Dat toont hoe onbetaalde stages de ongelijkheid vergroten', zegt Jespers. 'In de praktijk zullen vooral jongeren die het zich kunnen permitteren of ouders hebben die de kosten dragen de stap kunnen zetten naar zo'n stage.' ■

Doe je een stage of ken je stagiairs? Jong ACV organiseert een bevraging voor stagiairs om in de toekomst nog beter op te komen voor hun rechten.

Witte rook vanuit de Groep van 10. De vakbonden en werkgeversorganisaties zijn daar tot een ontwerp van afsprakenkader gekomen voor een verlenging van onder andere de landingsbanen, SWT en overuren.

Het ontwerpakkoord moet bij het ter perse gaan van deze Visie nog goedgekeurd worden door de algemene raad van het ACV en door de andere sociale partners.

– Tekst Dominic Zehnder – Foto ID / Filip Claus

Landingsbaan in zicht voor verlenging eindeloopbaanregelingen

Op 30 juni lopen de cao's rond landingsbanen en SWT af. Binnen de Groep van 10 is nu een ontwerpakkoord om de volgende cao's te verlengen tot 30 juni 2025:

- Het medisch SWT vanaf 58 jaar, het SWT voor personen vanaf 60 jaar met een lange loopbaan (40 jaar), het SWT voor personen met zware arbeidstijdsregelingen en voor verminderd arbeidsgeschikten in de bouw vanaf 60 jaar na 33 loopbaanjaren, als een sector-cao wordt afgesloten.
- Halftijdse en 4/5 landingsbanen met uitkering van de RVA vanaf 55 in plaats van 60 jaar voor werknemers in bedrijven in herstructurering of moeilijkheden, 35 jaar loopbaan, met zware arbeidstijdregelingen, nacht arbeid en verminderde arbeidsgeschiktheid in de bouw, als

een sector-cao wordt gesloten.

- Nieuw is de regeling voor doelgroepwerknemers van maatwerkbeprijven, die momenteel voor landingsbanen onder de 60 jaar nauwelijks in aanmerking komen omdat zij maar zelden 35 loopbaanjaren kunnen voorleggen. Voor hen is mede op initiatief van ACVBIE voor het eerst in een soepelere regeling voorzien: landingsbaan met RVA-uitkering vanaf 55 jaar na 25 jaar loopbaan.
- In ruil daarvoor vragen werkgeversorganisaties een verlenging van de afspraken over overuren, met 120 extra vrijwillige overuren per jaar, zonder inhaalrust, toeslag, belastingen of patronale bijdragen. ■

~ Meer over het ontwerpakkoord vind je op www.visie.net.

Hoge prijzen vooral door winsthonger van bedrijven

De stijgende prijzen zijn niet toe te schrijven aan hogere kosten of lonen. Vooral de drang bij bedrijven om de winsten hoog te houden, vuurt de prijzen aan. Dat blijkt uit interne nota's en besprekingen van de Europese Centrale Bank. En dat stelt ook de huidige aanpak van de inflatie in vraag. Want het verhogen van de rente is dan niet alleen weinig effectief, het brengt ook de economie in gevaar. Nu al kwamen verschillende banken erdoor in de problemen.

→ Tekst Nils De Neubourg → Illustratie Rutger Van Parys

Officieel zal de Europese Centrale Bank (ECB) het waarschijnlijk niet toegeven, maar het staat wel in interne nota's en weerklinkt in besprekingen. Niet de lonen of de duurdere grondstoffen zijn de motor achter de stijgende prijzen, wel de winsten van bedrijven.' Politiek econoom Mattias Vermeiren (UGent) schetst hoe de ECB met interne nota's en besprekingen tot die harde conclusie komt. De honger naar hoge winsten drijft dus onze facturen en winkelrekening op.

Volgens de ECB kozen – veelal grote – Europese bedrijven er de laatste tijd voor om klanten hogere prijzen aan te rekenen om hun eigen wisten op peil te houden. Ook in ons land berekende de Nationale Bank van België dat de margevoet van de Belgische bedrijven de laatste jaren ongeziene hoogtes bereikte. Dat geeft aan dat de winstgevendheid bleef stijgen, ook na het uitbetalen van de lonen. Denktank

Minerva concludeerde eind 2022 dat 'in internationaal opzicht de winstmarges van Belgische bedrijven uitzonderlijk hoog zijn.'

Het was persbureau Reuters dat met de opmerkelijke bevinding van de ECB naar buiten kwam. Reuters verwacht publiek ongenoegen, nu blijkt dat Europese bedrijven de prijzen de hoogte injagen om vooral eigen winsten te verzekeren, terwijl loontrekkenden en consumenten in de winkel de gepeperde rekening gepresenteerd krijgen.

Vreemd genoeg waarschuwde het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), een tweetal maanden geleden nog voor een kostentsunami, verwijzend naar de stijgende lonen. 'Zodra die aan land komt, zullen Belgische bedrijven substantiële prijsverhogingen moeten doorvoeren', klonk het. De ramp waar het VBO voor waarschuwde, houdt volgens de ECB dus geen steek.

Betere oplossingen

De bevinding van de ECB heeft mogelijk nog andere, belangrijke gevolgen. Vermeiren: 'De wetenschap dat nu vooral bedrijfswinsten achter de stijgende prijzen zitten, geeft ons een

andere kijk op de aanpak van de inflatie.' De laatste tijd haalde de ECB al verschillende renteverhogingen uit de kast. 'Maar met wat we nu weten, zijn er wellicht betere manieren om de prijsstijgingen te temperen', zegt Vermeiren.

De rente verhoog je vooral om de economie af te koelen wanneer een inflatiespiraal dreigt: hogere prijzen en kosten leiden tot hogere lonen, wat dan weer tot hogere prijzen leidt. Dat is de populaire theorie over een straatje zonder eind. Maar wat we vandaag meemaken is anders, volgens Vermeiren. 'De inflatie begon te stijgen tijdens de coronapandemie, met als duidelijke oorzaak een haperende toevoketen en tekorten. Die eerste prijsstijgingen konden we zonder ingrepen uitzitten. Maar toen begon de oorlog in Oekraïne.' Die liet zich voelen in de economie en vooral onze energierekening. Vermeiren: 'Ook daartegen is een renteverhoging niet het juiste antwoord, alleen voelde de ECB de druk om eindelijk krachtadig op te treden.'

Speelruimte

Hoe kunnen we de inflatie dan wel aanpakken zonder die risicovolle

Bedrijven hebben de speelruimte om hun winsten naar beneden bij te stellen, zodat ook prijzen zouden volgen'

→ MATTIAS VERMEIREN

Binnenkort een einde aan de stijgende rentes?

Eerst de coronacrisis en daarna een oorlog op Europese bodem waren het recept voor de hoogste inflatie in decennia. Steeds hogere prijzen, aangevuurd door bedrijfswinsten. Centrale banken proberen de torenhoge inflatie in te perken met het klassieke antwoord erop: hogere rentes. Ondertussen zagen we al de grootste renteverhogingen in ruim 40 jaar, en het einde is wellicht nog niet in zicht. Want ondanks de nieuwe kennis dat vooral bedrijfswinsten achter de prijsstijgingen zitten, verandert de ECB het geweer nog niet van schouder. Vorige week bevestigde de centrale bank dat ze de rentevoet nogmaals omhoog zal halen. Geen ongevaarlijk spel, volgens vele experts. 'Met voortdurende renteverhogingen dreigen we onszelf in een recessie te duwen', zegt politiek econoom Mattias Vermeiren. Wanneer door de stijgende rente lenen duurder wordt, zijn bedrijven minder geneigd om te investeren. Ook consumenten zullen voorzichtiger zijn, en zullen bijvoorbeeld de aankoop van een auto of een verbouwing uitstellen.

De eerste vervelende neveneffecten doken de afgelopen weken op, wanneer enkele Amerikaanse banken in de problemen kwamen door de stijgende rentes. Reddingspogingen ten spijt, ging een ervan vorige week alsnog failliet. Ook in Europa hebben banken zoals Credit Suisse vers geld nodig om te overleven. Dat drukt ons met de neus op het feit dat de rente verhogen niet zonder gevaar is. Centrale banken staan momenteel voor een harde keuze: kiezen tussen de stabiliteit verzekeren met lagere rentes om wederom een financiële crisis te voorkomen of de inflatie zagezgd in toom houden met hogere rentes.'

Voor Vermeiren is het nochtans eenvoudig: 'Stop met het verhogen van de rente, zeker nu we weten dat we ze niet eens nodig hebben om de inflatie omlaag te halen. Hogere rentes zijn trouwens ook een mogelijk gevaar voor werknemers. Want de economie nodeloos afkoelen betekent ook minder vacatures, een lagere arbeidskrachte en lagere lonen.' Want, zo legt de econoom uit, werknemers en vakbonden halen de onderhandelingsmacht uit hun sterke positie op de arbeidsmarkt. Door de schaarste aan competente arbeidskrachten zijn werkgevers doorgaans bereid meer te betalen dan wanneer die schaarste er niet is. 'De ECB weet dat ook, maar negeert het belang van de werknemers wanneer het de rentes steeds verhoogt. Wie er dan wel wint? Sommige banken, want iedere rentestijging levert extra risicovolle inkomsten op. Die lopen alleen al in Europa op tot miljarden euro's.' ■

renteverhogingen? 'Als vooral bedrijfswinsten de prijzen aanjagen, betekent dat ook dat er daar nog marge is om de inflatie op te vangen. Zij hebben de speelruimte om hun winsten naar beneden bij te stellen, zodat ook de prijzen zouden volgen.' Bovendien zien we de prijzen nu al opvallend minder sterk stijgen dan in 2022. 'Dat toont aan dat die renteverhogingen dus niet het antwoord zijn, want het is nu

nog te vroeg om daarvan de effecten te zien op de prijzen', verduidelijkt Vermeiren. 'Bedrijven zullen uiteindelijk genoeg moeten nemen met lagere winsten', zegt ook ECB-hoofdeconoom Philip Lane daarover tegen Reuters. 'Europese bedrijven beseffen dat als ze hun prijzen te veel verhogen, ze uiteindelijk marktaandeel zullen verliezen.' ■

Klare taal. Tot je dienst

INDEXERING EXTRALEGALE VOORDELEN

Waarom worden maaltijd- en ecocheques niet geïndexeerd?

De meeste werknemers zagen het voorbije jaar hun loon met meer dan tien procent stijgen dankzij de automatische loonindex als gevolg van hogere inflatie. Eco- en maaltijdcheques stegen niet mee. De laatste keer dat het plafond voor de maaltijdcheques werd verhoogd, dateert van 2016, bij de ecocheques is het zelfs al van 2010 geleden. Maar waarom worden die extralegale voordelen niet geïndexeerd?

Chris Serroyen, hoofd van de ACV-studiedienst: 'Cheques en andere voordelen vallen niet onder de sectorale cao-afspraken over de automatische loonindexering, omdat de vrijstelling van belastingen en bijdragen enkel geldt zolang een bepaald maximum niet wordt overschreden. En dat grensbedrag wordt niet automatisch geïndexeerd. Dat vergt een beslissing van de overheid, al dan niet op vraag van de sociale partners.'

'Een eventuele verhoging van die plafonds komt tweejaarlijks op de onderhandeltafel tussen de werkgeversorganisaties en vakbonden, wanneer ze het kader vastleggen voor het loonoverleg in sectoren en bedrijven. Alleen werd dat overleg de voorbije jaren versmacht door de loonnormwet, die voor 2023-2024 bepaalde dat de lonen niet mogen stijgen bovenop de index, wat een akkoord onmogelijk maakte. Wij stellen wel vast dat een pak werknemers nog niet aan het maximum van 250 euro aan ecocheques zitten of de 8 euro per dag voor de maaltijdcheques. Zolang de grensbedragen niet worden overschreden staat er niets in de weg om de in cao's voorziene bedragen te indexeren, want dat is niet in strijd met de loonnormwet.'

'Let wel, met cheques bouw je geen sociale rechten op. Men zou daarom beter investeren in een verhoging van de brutolonen, in plaats van een verhoging van de maaltijdcheques. Het brutoloon is uiteindelijk het enige dat van tel is om je pensioen, werkloosheidsuitkering of ziekte-uitkering te berekenen. Daarom is het nodig om komaf te maken met de sjoemelsoftware in de loonnormwet die de vrije onderhandelingen rond loonstijgingen blokkeert.' ■

VACATURES

Het ACV zoekt

- Secretariaatsmedewerker – Schaarbeek

ACVBIE zoekt

- Administratief medewerker vormingsdienst (vervanging) – Oostende
- ~ www.hetacv.be/jobs

Made in. **Belgium**

Verf van Colora

Voor trendkleuren, felle accenten en sobere tinten hun weg vinden naar ons interieur en onze buitenmuren, begint drie miljoen liter verf per jaar als 'vuilwit' bij de Waregemse verffabrikant Boss Paints. Dat de kwaliteit van een likje verf standhoudt, bewijzen het staketsel van Nieuwpoort, de Rotonde van Westende en de waterpalen in de IJzer, vertellen Anneke en haar collega's.

~ Tekst **An-Sofie Bessemans**
~ Foto's **Wouter Van Vooren**

ANNEKE VANLERBERGHE (55, etiketteerder)

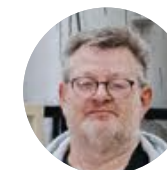
'Ik kwam hier 33 jaar geleden terecht. Verf is een product met milieu-impact, dus we proberen waar dat kan het milieu te helpen.'

Voor elke dag waarop je met de fiets komt werken, krijg je een *wieleke*. Vanaf 28 stuks betaalt de werkgever het herstel bij een defect. Twee keer per jaar komt er ook een fietsenhersteller langs voor een groot onderhoud. De muurkleuren bij mij thuis? Grijs en wit. In een huurappartement verander je dat niet zomaar.'

YOUSSEF ELKHATIB (44, afvuller)

'Ik ben hier begonnen met een uitzendcontract. Het bedrijf heeft een goeie naam in de regio, een reputatie die ook waargemaakt werd. De kwaliteit van het werk is hier belangrijker dan de snelheid waarmee het moet gebeuren. Ik werk van zeven tot half vijf, en vrijdagnamiddag heeft de productie vrij. Voor onze kinderen is er een Sinterklaasfeest met cadeautjes, en tijdens de zomer wordt hier drie weken kinderopvang georganiseerd.'

BRIAN MEYFROOT (55, etiketteerder)

'De wetgeving die steeds strenger wordt, maakt dat we onze etiketten vaak moeten aanpassen. Tijdens corona, toen iedereen aan het schilderen sloeg, was er echt een jacht op grondstoffen. Poeders, bindmiddel, papier ... Dat gooide de planning overhoop. Het was een bewogen periode, waarin alle collega's bijsprongen om toch maar de leveringen bij de klant te krijgen.'

FEITEN

1945 is het 'officiële' startjaar voor Boss Paints, genoemd naar de familie Bossuyt. De verf is bij professionals bekend als Boss Paints, maar doe-het-zelvers kennen ze van de zestig Colora-winkels. In de fabriek in Waregem werken 290 mensen, van wie ongeveer 70 als arbeider. Zo'n 90 procent van de verf is bestemd voor de binnenlandse markt. In de Verenigde Staten is deze hoge kwaliteitsverf een luxeproduct.

1. CIRCUS KIJKEN EN DOEN

Internationaal circus, werk van jonge makers en gratis openluchtvoorstellingen vinden samen een plek in Antwerpen tijdens de laatste dagen van de paasvakantie. In de buurt van Park Spoor Noord kun je luchtacrobaten bewonderen, of je laten verrassen door freedivende artiesten in een aquarium. Lenige lezers kunnen zich inschrijven voor een ouder-kindinitiatie, en kleuters en jonge acrobaten kunnen intekenen op een workshop circusmotoriek en minitrampoline. ■

~ Van 13 tot 16 april in Antwerpen, madfestival.be

3. VOLKSSTERRENWACHTEN

Geheel en al heelal

De Vlaamse Volkssterrenwachten vind je in Brugge, Leper, Gent, Hove, Grimbergen en Genk. Ze maken, vaak met veel inzet van vrijwilligers, een ruim publiek wegwijs in sterrenkunde en ruimtevaart, wetenschap en technologie. Tijdens de schoolvakanties zetten enkele volkssterrenwachten in op een uitgebreidere publiekswerking. Zo kun je tijdens de paasvakantie in de Cosmodrome in Genk elke dag 360°-shows zien, pakt Cozmix in Brugge uit met een nieuwe planetariumkindervoorstelling over het klimaat, en gooit weerstation Armand Pien in Gent op woensdagsavond zijn deuren wat vroeger open voor gezinnen. ■

~ volkssterrenwachten.be

Breintrein

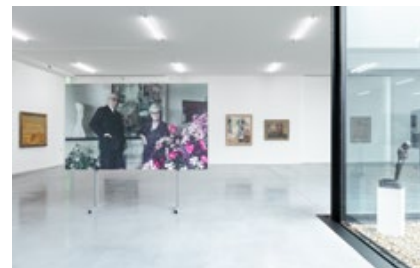
		4			5		9	
	8		4					2
3	1		2					8
				9	1	7		
		6		4		9		
		3					8	6
	2	7	3	6				5
			5				7	
			9					

2. TENTOONSTELLING

Het Erf

Het fortuin van een groothandel in poot-aardappelen stond Irma en Jules Dhondt-Dhaenens toe in 1967 het 'Museum Mevrouw Jules Dhondt-Dhaenens' te bouwen in Deurle. De expo Het Erf vertelt persoonlijke verhalen over de collectie, die een sterke betrokkenheid toont met de kunstenaars en de Leiestreek. Op 23 april kunnen architectuurliefhebbers hun bezoek ook combineren met een rondleiding in de brutalistische woning-Van Wassenhove nabij het museum. ■

~ Nog tot 21 mei, museumdd.be

Factcheck.

NIET WAAR

Delhaizemedewerkers zijn zeker van behoud van loon en arbeidsvoorwaarden

Zelfs als het Delhaizepersoneel loon en arbeidsvoorwaarden behoudt, en dat is nog maar zeer de vraag, komen ze terecht in een onzekere, 'ziekmakende' werkomgeving.

Sinds moederbedrijf Ahold Delhaize aankondigde dat het alle 128 Delhaize-supermarkten in eigen beheer verkoopt aan zelfstandige uitbaters, is er heel wat te doen over de 9 000 werknemers die daardoor 'hun baas' zien veranderen. Voortaan zouden zij voor franchisehouders werken, en in zulke zelfstandige winkels gelden andere lonen en regels.

'Het paritair comité waar zelfstandige winkels onder vallen is de trieste recordhouder voor het risico op werken in armoede', zegt expert welzijn op het werk Maarten Hermans. 'Voor een relatief laag loon verrichten werknemers vaak aantoonbaar ziekmakend werk, met onder andere een hoge tijdsdruk en onzekere uurroosters. De kosten

daarvan zijn voor de samenleving.'

Toch zouden deze 9 000 personeelsleden wel hun loon en arbeidsvoorwaarden kunnen behouden, klinkt het bij de Delhaize-top. Wat is dan juist het probleem?

Supermarktexpert Kristel Van Damme van het ACV leerde uit eerdere ervaringen dat behoud van loon en arbeidsvoorwaarden op papier wel mooi staat, maar in de praktijk vaak een andere wending neemt. 'Onlangs werd supermarkt Metro in Evergem overgenomen', vertelt ze. 'Ook met behoud van loon en arbeidsvoorwaarden. Maar na twee maanden zagen we al dat de directie medewerkers nogal dwingend benaderde om, zagezegt in onderling akkoord, een

nieuwe arbeidsovereenkomst aan mindere voorwaarden te tekenen. In zo'n zelfstandige zaak is er geen vakbond om je te verdedigen, dus dan moet al sterk in je schoenen staan om dat te weigeren.'

Hoe dan ook verliest het Delhaizepersoneel voordelen die op sectorniveau geregeld zijn en betaald worden door het sociaal fonds van hun huidige paritair comité. 'Denk maar aan tijdskrediet voor eindeloopbaan', aldus Van Damme, die bovenal vreest voor banenverlies. 'Zelfstandige supermarkten werken minder met vast personeel, en meer met flexi-jobbers en jobstudenten. Hoeveel banen dat zal kosten, willen we op voorhand exact weten. Niet bij wijze van verrassing enkele maanden na de overname.' ■

We vragen het aan.

Piet Van den Bergh – Expert arbeidsrecht ACV-studiedienst

Wordt mijn eigen materiaal dat ik gebruik voor het werk vergoed en verzekerd?

'Een werkgever is in principe verplicht in het nodige materiaal te voorzien voor het uitvoeren van het werk. In die zin kan een werkgever je dus niet verplichten om zelf materiaal aan te kopen. Tenzij in het contract of arbeidsreglement anders is opgenomen. Bijvoorbeeld als in je contract staat dat je voor thuiswerk een eigen laptop moet gebruiken.'

'Het gebruik van eigen middelen moet wel door de werkgever vergoed worden, tenzij dat anders in de overeenkomst is bepaald. In het paritair comité voor het kappersbedrijf is een forfaitaire vergoeding vastgelegd tot 507,29 euro op jaarbasis voor kappers die met eigen materiaal moeten werken. Maar zo'n bepaling in een paritair comité is eerder een uitzondering.'

'Waar de werkgever niet van kan afwijken, is dat hij als een goede huisvader moet zorgen voor het materiaal van de werknemer. Als het gaat om materiaal dat een werknemer alleen bij hem thuis gebruikt, kan moeilijk van de werkgever verlangd worden dat hij die verzekert. Wanneer het echter gaat om materiaal dat bijvoorbeeld op een werf blijft, is het wel logisch dat de werkgever dat laat verzekeren of zelf terugbetaalt als het gestolen zou worden.' ■

'Betaald werk kan je vooruithelpen, maar ook onderdrukken'

'Iedereen die kan werken, moet werken'. Dat is de leuze van de Vlaamse regering. Maar die al te eenvoudige focus op *jobs, jobs, jobs* heeft in de praktijk perverse gevolgen. 'Zonder aandacht voor de kwaliteit van het werk, versterkt het de sociale isolatie van de kwetsbaarste groepen in de samenleving.'

→ Tekst **Simon Bellens** → Foto **Anneleen Van Kuyck**

Annelies Scheers (28)

is onderzoeker aan het Department of Work & Organisation Studies aan de KU Leuven. Voor haar doctoraat bestudeert ze het Vlaamse activeringsbeleid, met een focus op vrouwen in kwetsbare maatschappelijke posities.

Het heet dat werken de beste bescherming tegen armoede is. Vanuit die gedachte zet het Vlaamse arbeidsmarktbeleid al enkele jaren in op specifieke doelgroepen die volgens de statistieken maar moeilijk hun weg vinden op de arbeidsmarkt. Denk aan jongeren zonder werk of opleiding, kortgeschoolden, of mensen met een migratieachtergrond. Daar, klinkt het, zit het grootste potentieel om het vooropgestelde doel van 80 procent werkzaamheidsgraad te bereiken.

Bovendien zou betaald werk deze groepen de vrijheid en mogelijkheden geven om deel te nemen aan de samenleving. Een sociaal verhaal, als je het zo bekijkt, maar de realiteit staat soms veraf van die doelstellingen.

Annelies Scheers onderzocht het Vlaamse activeringsbeleid, in het bijzonder voor vrouwen in kwetsbare maatschappelijke positie. Vaak hebben ze een migratieachtergrond, of zijn ze korter geschoold. 'Het klopt dat de werkzaamheidsgraad in deze groep erg laag ligt', zegt ze. '48 procent van de vrouwen met een niet-Europese migratieachtergrond heeft werk, tegenover 75 procent van de vrouwen geboren in België.'

Maar hoewel die beroepsactivering begon uit een sociaal engagement, concludeert Scheers dat steeds meer zuiver economische drijfveren spelen. 'We zien dat activeringsprojecten meer en meer inzetten op snelle tewerkstelling. Het gaat niet meer om wat iemand kan of zelf wil, maar om zo snel mogelijk vacatures in te vullen. Arbeidsomstandigheden of sociale vooruitgang doen er niet meer toe. Dat leidt amper tot vooruitgang, geeft ons onderzoek aan.'

Wanneer veranderde die focus volgens jou?

SCHEERS → 'In 2019, onder toenmalig

Vlaams minister van Werk Hilde Crevits (CD&V). Onder druk van de krapte op de arbeidsmarkt kwam de focus te liggen op de invulling van openstaande vacatures en op knelpuntberoepen. Omdat Vlaanderen het activeringsbeleid uitbesteedt aan andere organisaties, zoals de VDAB, middenveldorganisaties of private spelers, is er bovendien veel versnippering en weinig controle. Maar de boodschap is duidelijk: *iedereen moet aan het werk*. Het gaat dus niet alleen om mensen met een uitkering. Het beleid spreekt alle niet-beroepsactieven aan. Ook mensen die langdurig ziek zijn en mensen die geen enkele uitkering krijgen maar wel thuis of als vrijwilliger belangrijk onbetaald werk doen. Daarvoor krijgen ze geen erkenning.'

Sommige activeringsprojecten zijn in handen van sociale ondernemingen die ook een commerciële poot hebben, bijvoorbeeld in de dienstenchequesector.

SCHEERS → 'Ondanks de intentie om vrouwen in een apart traject richting werk te begeleiden, zien we dat ze in zo'n geval door de krapte in de sector per definitie als huishoudhulp worden ingezet. Dat is belangrijk werk, maar staat los van de voorkeuren van de mensen zelf. Daardoor voelen ze zich betutteld en ondergewaardeerd.'

'Werk kan emanciperen, maar het kan je ook opnieuw vastzetten in de marge van de samenleving. Mensen komen nu wel in betaalde arbeid terecht, maar vaak is dat tijdelijk en slecht betaald. Sommige vrouwen die ik sprak kwamen al uit de schoonmaakhulp, maar waren uitgevallen omdat dat voor hen fysiek te zwaar was. Nu worden ze opnieuw in dezelfde sector geduwd.'

Hoe reageren ze daar zelf op?

SCHEERS → 'Vol frustratie. Vaak

hebben ze het gevoel dat ze al heel erg hun best doen om zich te integreren. Ze volgen bijvoorbeeld Nederlandse les, maar dat lijkt nog altijd niet genoeg. Ze zien snel dat ze niet zullen doorstromen naar duurzamer werk. Dat zorgt voor stil protest. Ze beginnen het activeringsprogramma op de korrel te nemen, of komen gewoon niet meer opdagen.'

'Sommige activeringsprogramma's werken gericht rond solliciteren, maar andere zijn vrijblijvender. Dikwijls vervallen die in goedbedoelde laagdrempelige maar stereotiepe activiteiten om mensen te betrekken, zoals samen knutselen of yoga doen. *Ik voel me hier in de kleuterklas*, dat heb ik vaak gehoord.'

Hoe kan het Vlaamse activeringsbeleid beter volgens jou?

SCHEERS → 'Gelukkig zijn er ook heel wat goede activeringsprojecten. Denk maar aan sociale restaurants, of aan het restaurant Instroom van Seppe Nobels (Antwerpse chef-kok die werkt met voormalige vluchtelingen, red.). Daar krijgen medewerkers wel verantwoordelijkheid en eigenaarschap over wat ze doen, en gaat men er niet al bij voorbaat van uit dat ze niets of nog niets kunnen.'

'Betaald werk hoeft ook helemaal niet voor iedereen de norm te zijn. Andere vormen van onbetaald werk zijn net zo waardevol.'

'Het is belangrijk dat politici zich bewust worden van de negatieve gevolgen van hun beleidsprioriteiten in de praktijk. Ik heb veel begrip voor de aandacht voor de arbeidsmarkt-krapte en voor knelpuntberoepen. Maar als je ziet dat de oplossingen daarvoor ten koste van de waardigheid van mensen gaan, dan moet je ingrijpen.' ■

Eén op de drie huishoudhulpen slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag

Eén op drie huishoudhulpen krijgt op het werk te maken met grensoverschrijdend gedrag. Daarom lanceerde het Werkbaarheidsfonds dienstencheques een grootschalige sensibiliseringscampagne gericht op klanten en begeleiders van huishoudhulpen.

– Tekst Djørven Ariën

Deze campagne is broodnodig, aldus Kris Vanautgaerden van ACV Voeding en diensten. 'De centrale hield in 2017 al een grootschalige bevraging. Daaruit bleek dat 31 procent van de vrouwen aangaf al met seksueel geweld geconfronteerd te zijn op de werkvloer. Schoonmaken doe je op je eentje, op een plek zonder sociale controle. Dat maakt huishoudhulpen extra kwetsbaar. Het kan over subtiele vormen van geweld gaan – een klant die ongepaste opmerkingen geeft – tot extremere vormen zoals ongewenste aanrakingen en bedreigingen. Op sectoraal vlak en in de bedrijven willen we deze problemen aanpakken, maar dat verloopt moeizaam. Maar in de praktijk doen werkgevers dat onvoldoende. Zo zullen ze na een klacht de huishoudhulp niet meer sturen naar de klant die de hulp heeft lastiggevallen, maar ze sturen dan een andere collega, die hetzelfde risico loopt. Het probleem wordt niet besproken met de klant.'

Dat blijkt ook uit het verhaal van huishoudhulp Sofie*. 'Ik heb al heel wat slechte

© BELGA

ervaringen gehad. Zo ben ik terechtgekomen in het appartement van een klant waar heel veel beeldjes van penissonden, overal lagen condoms, open en bloot. De klant was thuis en ging liggen in de zetel, waar ik aan het stofzuigen was. Hij gaf me een ongepaste blik en zei: *mensen zien werken, dat is het schoonste dat er is*. Ik zei dat hij beter elders kon gaan zitten. Later toen ik de vaat deed, kwam hij achter me staan met zijn armen rond me, zozegd om iets uit een kast te nemen, en schurkte zich tegen me aan. Ik ben al wenend weggelopen. Op het bureau kreeg ik te horen dat ik niet meer terug moest naar deze klant. Hij had al gebeld en gezegd dat ik mijn werk niet goed deed. Ik kreeg geen gehoor bij mijn baas. Daar heb ik het nog het moeilijkste mee. Steun en omkadering krijg je precies

niet. Ik ben nog altijd bang als ik een klant achter mij hoor, hoewel het vijf jaar geleden is. Het is telkens een grote stap om een nieuwe deur binnen te gaan.'

'Ondernemingen moeten een beleid uitwerken waarin aan klanten duidelijk gemaakt wordt wat van hen verwacht wordt en wat de grenzen zijn', aldus Vanautgaerden. 'Een positief bedrijfsklimaat waarbij problemen bespreekbaar zijn en huishoudhulpen problemen kunnen melden, een procedure van opvang en nazorg bij klachten en een sanctiebeleid tegen klanten die ongepast optreden zijn onontbeerlijk. Dat mag niet beperkt blijven tot een jaarlijkse campagne, er moet permanent werk van worden gemaakt.' ■

*Sofie is een schuilnaam

Nood aan meer vrouw in de bouw

Vorig jaar maakten vrouwen slechts 1,14 procent van alle arbeiders in de bouwsector uit. Bij de bediendenfuncties is dat 38,4 procent. 'We stellen wel vast dat die percentages de voorbije jaren gestaag gestegen zijn, wat we toejuichen', zegt Iwein Beirens, hoofd van de studiedienst van ACVBIE.

Dat de bouwsector ook voor vrouwen heel wat te bieden heeft, wil sectoraal dienst-

verlener Constructiv met de campagne *De bouw kijkt verder* in de kijker zetten.

Ook ACVBIE zet de schouders mee onder die campagne. 'De bouwsector investeert om het werk voor iedereen werkbaarder te maken. Computermodellen en drones sparen fysieke verplaatsingen en klauterwerk uit, en het gebruik van prefab-stukken en exoskeletten voor zware fysieke taken raakt steeds meer ingeburgerd. Ook

het gebruik van verpakkingen met een kleiner gewicht helpt.'

Het grootste probleem blijft volgens Beirens niet de werkinhoud. 'De sociale dumping houdt ook mensen tegen om in onze sector te stappen. Dat moet prioritair aangepakt worden en de arbeidsvoorwaarden moeten beter. Ook moeten we werken in de bouw voor iedereen, ongeacht het geslacht, aantrekkelijker maken.' ■

Nieuwsanker en journaliste

Fatma Taspinar

gevat
in 5
woorden

Dapper

'Ik blijf niet bij de pakken zitten. Wanneer ze mij niet vragen voor iets dat ik graag wil doen, dan vraag ik het zelf wel. Als kind had ik die gedrevenheid nog harder. Ik was toen natuurlijk wat naïefer en onbezorgder. Zo nodigde ik mezelf uit op verjaardagsfeestjes van klasgenoten wanneer ik niet gevraagd was. Dat verhaal werd onlangs tot mijn verbazing opgenomen in het kinderboek *Dappere Meisjes*, samen met de verhalen van 49 andere vrouwen. Dat was een hele eer, hoewel er volgens mij veel dapperdere vrouwen in staan.'

Uitzondering

'Ik begrijp mensen die het nieuws niet meer volgen omdat het zo negatief is. Als ik er zelf niet professioneel mee zou bezig zijn, weet ik niet of ik het nieuws zou willen volgen. Het nieuws dat je ziet is altijd een selectie. Maar wanneer dat je voornaamste kijk op de buitenwereld is, dan is het niet verwonderlijk dat je je angstig voelt. Daarom is het belangrijk dat journalisten perspectief bieden en duidelijk maken dat het nieuws dat we brengen geen standaard situatie is, maar de hoge uitzondering.'

Systeemfout

'We schieten als systeem soms tekort als het op onze jongeren aankomt. In de psychiatrische zorg zijn nog steeds te weinig opvangplaatsen, terwijl jongeren die uit een problematische opvoedingsituatie komen en op het delinquente pad belanden vooral nood hebben aan psychologische hulp om hen uit die negatieve spiraal te helpen. Je kunt niet genoeg investeren in onderwijs en het welzijn van jongeren om zulke situaties te voorkomen. Elk kind en elke jongere die uit de boot valt, is er een te veel.'

Piekeren

'Ik ben niet iemand die van de grote wereldproblemen wakker ligt. Je moet dat op een bepaald moment van je afzetten omdat het anders te hard aan je knaagt. Dat soort grote nieuwsfeiten probeer ik in mijn hoofd altijd van de meest positieve kant te zien. Dat maakt mij nog geen optimist, maar wanneer ik er zelf geen invloed op heb, kan ik er alleen maar optimistisch naar proberen te kijken. Ik ben wel iemand die enorm hard kan piekeren en malen over de kleine dingen in mijn eigen leven.'

Kansen

'Ik kom uit een kansrijk gezin waarin we werden aangemoedigd en waar de middelen er waren om verder te kunnen studeren. Net daarom breekt mijn hart telkens weer als ik moet zien hoe jongeren in kansarme gezinnen en omgevingen moeten opgroeien. Niet iedereen kan zijn eigen kansen creëren. Doorzettingsvermogen is allemaal goed en wel, maar we moeten af van dat idee dat je er met hard werk alleen kunt geraken. Niet iedereen begint gelijk aan de start en daar loopt het fout.'

Fatma Taspinar is ambassadeur van de 12-12 campagne voor de slachtoffers van de aardbevingen in Turkije en Syrië. Zelf een gift doen kan op BE19 0000 0000 1212 of via 1212.be

→ Tekst **Dominic Zehnder** → Foto **VRT**

WEST-VLAANDEREN

